

DR. FÜLE SÁNDOR Ph. D.
ny. főiskolai tanár
Budapest

Pálfiné dr. Szalay Anna: Alapok a nevelésemélet tanulmányozásához

A szombathelyi Berzsényi Dániel Főiskola Neveléstudományi Intézete (2000 decemberében) jelentette meg *Pálfiné dr. Szalay Anna* nagy figyelmet érdemlő könyvét (jegyzetét). Ez a munka tudományos értékű, és *korunkban megkívánt új szemléletű alapokat ad*, a fiatal, de a régebben működő pedagógusok számára is, a nevelésemélet tanulmányozásához. A 21. század elején ez a forrásmunka azért jelentős, mert az iskolák, a családok, a média egyrészében (a sok pozitívum mellett) a nevelési hiányosságok és problémák számottevőek.

A könyvet elkészítő szakember tömören és jól érthetően tárgyalja az elméleti, gyakorlati szempontokból fontosabbnál fontosabb témaköröket. Az ember alakulásáról, a pozitív és negatív emberformáló folyamatokról „egyaránt izgalmas” tényeket, átgondolt elveket olvashatunk.

A biológiai életképességről, az adottságokról, az oly fontos iskolai, családi szocializációról, beilleszkedésről, az általános és a speciális képességek fejlesztéséről leírtakból még azok is tanulhatnak, akiknek pedagógiai felkészültsége, szakmai kultúrája jó szintű.

A könyvben hangsúlyosak a nevelés történeti szempontú értelmezéséről, a *20. századi nevelési modellekről és irányzatokról* írt ismeretek. A pedagógia (a nevelésemélet) alapjai témakör tanulmányozása sokkal tudatosabbá és eredményesebbé teheti az iskolai nevelő-oktató tevékenységet. A megértést és a bonyolultabb elméleti összefüggések áttekinthetőségét táblázatok is segítik.

Fontos válaszok olvashatók e munkában azokra a kérdésekre, hogy *mi történik akkor, ha a nevelés elmarad vagy nem megfelelő színvonalú, ha a hatékonysága (a minőség biztosítása) nem kielégítő*. Olvashatunk a „farkasemberek”, az elvadás, az erőszakosság, az agresszivitás létrejöttének döbbenetes negatív jelenségeiről is.

A könyv legnagyobb részében a nevelési értékrendszer, a célrendszer, a mai nevelési célmeghatározások kérdéséről van szó. *Az erkölcsi nevelés, a jellemtörlesztés* („a személyiség gerincének”) témáiról, a legjobb szakmunkák felhasználásával, meggyőzően ír a főiskolán oktató szerző.

Nem „neveléshiányos” ismereteket találnak itt az alapvető gyermeki tevékenységekről, a tanulás irányításáról, az egészséges életmódra nevelésről, az ezekkel kapcsolatos nevelői tennivalókról. A *nevelési módszerekről* a legújabb kutatási eredményeket ismerheti meg az olvasó.

Különösen meglepett, hogy a *nevelést nehezítő körülményekről* a fiatal szakember milyen bő áttekintést ad. Így pl. az idomításról, a félrenevelésről, a manipulációról, a fanatizálásról és az életben előforduló züllesztésről. Érdemes a neveléssel foglalkozóknak elgondolkozniuk azon, hogy *napjainkban mindezek milyen mértékben érintik tanítványaikat*, de az egész magyar társadalmat, pl. a média részéről! Az átnevelés nehézségeit reálisan mutatja be a szerző. A pedagógusok (a szülők) jelentős része még a neveléssel is nehezen bírkózik meg a mai körülmények között.

A 21. század elején nagy szükség lenne arra, hogy (pl. *Pálfiné dr. Szalay Anna* munkájának a felhasználásával is) egy olyan átfogó, és bővebb (ez a könyv 166 oldalas) neveléseméleti könyv készüljön, amelyet a pedagógusképzésben és pedagógustovábbképzésben alkalmaznának, esetleg a szülők is használhatnának.

Az ismertetett munka számomra biztosította az önképzést, a továbbképzést, pedig évtizedek óta pedagógiát oktatok főiskolákon. Felhasználásával (és hatására) a 2001. évi Fővárosi Pedagógiai Napokon „*Összeütközések (kollízió) az értékátadási nevelés és a negatív emberformáló folyamatok között*” címen előadást tartottam. Az Eszterházy Károly Főiskolán a pedagógia szakos hallgatók képzésében jól tudom használni ezt az értékes könyvet. Örülhet az, aki hozzájut a bemutatott neveléseméleti szilárd alapokhoz, és elmélyülten tanulmányozhatja.